

Навчально-науковий інститут психології
Кафедра кризової та клінічної психології психології
СИЛАБУС

навчальної дисципліни «Патопсихологія з основами психіатрії»

Кількість кредитів ЄКТС	7 кредитів ЄКТС
Період викладання	3, 4 семестр 2024-2025
Рівень вищої освіти	перший
Спеціальність	053 «Психологія»
Освітня програма	053 «Психологія»
Викладач(і)	Оверчук Вікторія Анатоліївна, д. екон. н., к. психол.наук, професор, професор кафедри кризової та клінічної психології Яцишин Сергій Євгенович – старший викладач кафедри кризової та клінічної психології
Профайл викладача(ів)	https://scholar.google.ru/citations?view_op=list_works&hl=ru &user=J9iBSUYAAAAJ http://rang.donnu.edu.ua/?pg=kt#search
Доступ до матеріалів курсу	https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=1855
Контактна інформація	v.overchuk@donnu.edu.ua

Анотація

Навчальна дисципліна «Патопсихологія з основами психіатрії» складена відповідно до освітньої програми Психологія, спеціальності 053 Психологія, СО «Бакалавр».

Метою вивчення навчальної дисципліни є підготовка здобувачів вищої освіти з психології до практичної роботи з людьми, реалізуючи індивідуальний підхід та враховуючи внутрішню і зовнішню детермінацію, співвідносячи природні та соціальні чинники поведінки людини; сформувати у здобувачів вищої освіти уміння застосовування здобутих знань з патопсихології на практиці: добирання адекватних експериментальних методик патопсихологічного дослідження; формулювання мети і завдань патопсихологічного дослідження; вивчення медичної документації хворого; дослідження стану психічних функцій, процесів, станів пацієнта; виявлення патопсихологічних реєстр-синдромів; аналіз отриманих результатів патопсихологічного дослідження; формулювання висновків і складання протоколу дослідження. Робоча програма розроблена на основі сучасних підходів до розуміння залежної поведінки та з урахуванням Закону України «Про психіатричну допомогу» та прийняття Україною Міжнародної класифікації хвороб 10 перегляду (в умовах перехідного періоду до МКХ-11) та Міжнародної класифікації хвороб 11 перегляду.

Навчальна дисципліна формує міждисциплінарні взаємозв'язки із іншими дисциплінами, такими як: Анатомія і фізіологія ЦНС, Загальна психологія, Вікова психологія, Диференціальна психологія та психологія особистості, Психофізіологія з основами психогенетики, Експериментальна психологія, Клінічна психологія.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів

вищої освіти наступних компетентностей та програмних результатів навчання:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту.

СК11. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК 13 Здатність розробляти та реалізовувати психотерапевтичні та психокорекційні заходи, спрямовані на збереження і відновлення психічного здоров'я.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПРН5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПРН9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПРН17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПРН 19 Здійснювати психологічний супровід осіб, які мають девіантну поведінку, вади розвитку, перебувають в кризових станах і потребують невідкладної психологічної допомоги.

Організація та оцінювання навчання визначена «Порядком оцінювання знань здобувачів вищої освіти у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса» та «Положенням про організацію освітньої діяльності у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса». Форми поточних і підсумкових контролів – розв'язання тестів, кейсів, прикладні завдання – спрямовані на засвоєння психопатологічної семіології, орієнтуватися у медичній документації хворого; досліджувати стан психічних функцій, процесів, станів пацієнта; діагностувати патопсихологічні реєстр-синдроми; вміння підбирати адекватні експериментальні методики патопсихологічного дослідження; аналізувати отримані результати патопсихологічного дослідження; формулювання висновків і складання протоколу

дослідження, тощо. Екзамен не є обов'язковою формою підсумкового контролю через можливість здобувачів отримати 100 балів протягом семестру сумарно за всі види навчальної діяльності. За поточну роботу в семестрі здобувач може отримати 60 балів і ще 40 балів за творчу роботу, що захищається замість іспиту і в сумі загальна максимально можлива кількість балів складає 100.

Організація навчання за дисципліною відбувається в наступних форматах: 1) аудиторні заняття (лекції, практичні, лабораторні заняття); 2) самостійна робота здобувача під керівництвом викладача за допомогою порталу філологічного факультету.

Аудиторні заняття реалізуються відповідно до наступного **календарного плану викладання дисципліни, конкретні дати відповідають розкладу занять і графіку навчального процесу:**

Календарний план викладання дисципліни ПАТОПСИХОЛОГІЯ З ОСНОВАМИ ПСИХІАТРІЇ

Тиждень/ дата/ години	Тема	Форма проведення заняття	Завдання для практикумів і СРС	Термін виконання (дата і час)	Мак кількість балів
ІІІ семестр Модуль 1 (35 балів)					
1-й тиждень, 4 години	Предмет та завдання психіатрії, історія розвитку. Організація допомоги хворим із психічними порушеннями. Особливості психічних розладів воєнного часу. Вхідний контроль.	Лекція 1. Практичне 1	Організація психіатричної допомоги в Україні. 1. Структура організації психіатричної допомоги. 2. Особливості надання психіатричної допомоги дорослим та дітям. 3. Особливості лікування психічних захворювань в стаціонарі. 4. Особливості амбулаторного лікування пацієнтів з розладами психіки. 5. Показання та порядок госпіталізації осіб із розладами психіки і поведінки до психіатричного стаціонару. 6. Мобільна мультидисциплінарна команда, склад, особливості надання психіатричної допомоги. Робота з ЕНК «Патопсихологія з основами психіатрії» https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=1855	1-й тиждень	
2-й тиждень, 4 години	Предмет та завдання психіатрії, історія розвитку. Організація допомоги хворим із психічними порушеннями.	Лекція 2 Практичне 2	Практикум Основні історичні етапи розвитку психіатрії (підготовка презентації). Основні парадигми (концептуально-теоретичні бази) у психіатрії	2-й тиждень	5

			Робота з ЕНК «Патопсихологія з основами психіатрії» https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=1855		
3-й тиждень, 4 години	Діагностичні принципи-альтернативи. Поняття психічної норми - психічної патології, психічного здоров'я - психічної хвороби. Діагностичний процес в психіатрії. Рівні психічних розладів.	Лекція 3 Практичне 3	Робота в парах. Послідовність і особливості дослідження психічних сфер пацієнта (клієнта, хворого) Етапи діагностичного процесу. 1. Правила роботи медичного персоналу з особами з розладами психіки і поведінки. 2. I етап – чуттєве пізнання феномену хвороби. 3. II етап – клінічний аналіз, термінологічна визначеність і систематизація симптомів. 4. III етап – вивчення взаємодії психопатологічних синдромів, їхніх особливостей і порядок сполучення, мінливості та швидкості чергування синдромів у рамках однієї хвороби. 5. Характеристика етапів психічного захворювання. Робота з ЕНК «Патопсихологія з основами психіатрії» https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=1855 (робота в парах).	3-й тиждень	

4-й тиждень, 4 години	Діагностичний процес в психіатрії. Рівні психічних розладів.	Лекція 4 Практичне 4	Патоморфоз психічних захворювань. Поширеність та питома вага окремих патопластичних факторів. Робота в парах – відпрацювання навичок збору анамнестичних даних: 1. Анамнез життя. 2. Анамнез захворювання. Робота з ЕНК «Патопсихологія з основами психіатрії» https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=1855	4-й тиждень	
5-й тиждень, 4 години	Загальна психопатологія та симптоми психічних розладів.	Лекція 5 Практичне 5	Практикум Поняття адаптації-деадаптації-реадаптації, компенсації, реабілітації, ресоціалізації. Їх практичне значення. Діагностичні принципи-альтернативи. Розв'язання задач. Робота з ЕНК «Патопсихологія з основами психіатрії» https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=1855	5-й тиждень	5
6-й тиждень, години	Загальна психопатологія та симптоми психічних розладів.	Лекція 6 Практичне 6 Самостійна робота: Курс «Сучасний погляд на психіатрію: курс лекцій Цюрихського університету» на навчальній платформі MH4U https://edu.mh4u.in.ua/courses/leksi-yi-tsyurykhkoho-universytetu/	Дебати « Божевільні, які змінили світ ». Рішення тестових завдань, вирішення ситуативних задач, розбір клінічних випадків, робота в парах. Робота з ЕНК «Патопсихологія з основами психіатрії» https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=1855	6-й тиждень	10

7-й тиждень, 4 години	Розлади чуттєвого пізнання.	Лекція 7 Практичне 7 Індивідуальне завдання розробка кахутів з загальної психопатології.	Аналіз ситуацій Рішення тестових завдань, вирішення ситуативних задач, розбір клінічних випадків, робота в парах. Робота з ЕНК «Патопсихологія з основами психіатрії» https://moodle.donnu.edu.ua/course /view.php?id=1855	7-й тиждень	5
8-й тиждень, 4 години	Порушення відчуттів та сприймання. Модульна робота.	Лекція 8 Практичне 8	Модуль Рішення тестових завдань, вирішення ситуативних задач, розбір клінічних випадків, Робота з ЕНК «Патопсихологія з основами психіатрії» https://moodle.donnu.edu.ua/course /view.php?id=1855	8-й тиждень	10
Модуль 2 (25 балів)					
9-й тиждень, 4 години	Розлади пам'яті.	Лекція 9 Практичне 9 Тестовий контроль	Практикум Загальна характеристика органічних (включаючи симптоматичні) психічних розладів. Соматогенні психічні розлади. Постковідний синдром. Робота з ЕНК «Патопсихологія з основами психіатрії» https://moodle.donnu.e du.ua/course/view.php?id=1855	9-й тиждень	5
10-й тиждень, 4 години	Розлади мислення та інтелекту. Розумова відсталість. Розлади психічного (психологічного) розвитку з початком, специфічним для дитячого та підліткового віку.	Лекція 10 Практичне 10	Аналіз ситуацій Рішення тестових завдань, вирішення ситуативних задач, розбір клінічних випадків, робота в парах. Робота з ЕНК «Патопсихологія з основами психіатрії» https://moodle.donnu.e du.ua/course/view.php?id=1855	10-й тиждень	5

11-й тиждень, 4 години	Розлади особистості.	Лекція 11 Практичне 11.	Дебати на тему: “Психопатологія влади” Аналіз ситуацій Рішення тестових завдань, вирішення ситуативних задач, розбір клінічних випадків, робота в парах. Робота з ЕНК «Патопсихологія з основами психіатрії» https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=1855	11-й тиждень	5
12-й тиждень, 4 години	Ефекторно-вольові розлади. Контрольна робота.	Лекція 12 Практичне 12 Індивідуальне завдання (захист кахутів)	Аналіз ситуацій Рішення тестових завдань, вирішення ситуативних задач, розбір клінічних випадків, робота в парах. Робота з ЕНК «Патопсихологія з основами психіатрії» https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=1855	12-й тиждень	5
13-й тиждень, 4 години	Розлади свідомості.	Лекція 13 Практичне 13 Самостійна робота	Аналіз ситуацій Рішення тестових завдань, вирішення ситуативних задач, розбір клінічних випадків, робота в парах. Робота з ЕНК «Патопсихологія з основами психіатрії» https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=1855	13-й тиждень	5
14-й тиждень, 4 години	Розлади свідомості. Розлади уваги.	Лекція 14 Практичне 14 Індивідуальне завдання (захист кахутів)	Робота з ЕНК «Патопсихологія з основами психіатрії» https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=1855	14-й тиждень	

56 годин (лекцій – 28, практичних 28)				Екзамен/Індивідуальне творче завдання	40
Модуль 3 (20 балів)					
1-й тиждень, 4 години	Діяльність психолога в клініці. Психологічні дослідження при вирішенні завдань експертизи. Тести, опитувальники.	Лекція 1 Лабораторне заняття 1 (Лабораторна робота 1)	Виконання завдання, написання та оформлення звіту з лабораторної роботи. <i>Робота на дистанційній платформі навчання moodle</i> https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=29	1-й тиждень	
2-й тиждень, 2 години	Завдання патопсихологічного дослідження. Структура патопсихологічного дослідження.	Лабораторне заняття 2 (Лабораторна робота 1)	Виконання завдання, написання та оформлення звіту з лабораторної роботи. <i>Робота на дистанційній платформі навчання moodle</i> https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=29	2-й тиждень	5
3-й тиждень, 4 години	Патопсихологічні регістр-синдроми. Продуктивні й непродуктивні психопатологічні синдроми.	Лекція 2 Лабораторне заняття 3 (Лабораторна робота 2)	Виділення діагностичних критеріїв. Виконання завдання, написання та оформлення звіту з лабораторної роботи. <i>Робота на дистанційній платформі навчання moodle</i> https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=29	3-й тиждень	
	Індивідуальне творче завдання_Робота над мануалами	Особливості виконання ІТЗ, постановка задач, визначення термінів. Розбір структури мануалів.			
4-й тиждень, 2 години	Відмінність патопсихологічних й психопатологічних синдромів. Складові патопсихологічного синдрому. Синдромний аналіз патопсихологічного синдрому.	Лабораторне заняття 4 (Лабораторна робота 2)	Виконання завдання, написання та оформлення звіту з лабораторної роботи <i>Робота на дистанційній платформі навчання moodle</i> https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=29	4-й тиждень	5
5-й тиждень,	Шизофренічний патопсихологічний реєстр-	Лекція 3 Лабораторне заняття 5	Виконання завдання, написання та оформлення звіту з лабораторної	5-й тиждень	

4 години	синдром.	(Лабораторна робота 3)	роботи <i>Робота на дистанційній платформі навчання moodle</i> https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=29		
6-й тиждень, 2 години	Шизофренічний патопсихологічний синдром. реєстр-	Лабораторне заняття 6 (Лабораторна робота 3)	Виконання завдання, написання та оформлення звіту з лабораторної роботи <i>Робота на дистанційній платформі навчання moodle</i> https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=29	6-й тиждень	5
7-й тиждень, 4 годин	Ендогенно-органічний патопсихологічний реєстр-синдром.	Лекція 4 Лабораторне заняття 7 (Лабораторна робота 4)	Виконання завдання, написання та оформлення звіту з лабораторної роботи <i>Робота на дистанційній платформі навчання moodle</i> https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=29	7-й тиждень	
8-й тиждень, 2 години	Модульна контрольна робота робота. Ендогенно-органічний патопсихологічний реєстр-синдром.	Лабораторне заняття 8 (Лабораторна робота 4)	Виконання завдання, написання та оформлення звіту з лабораторної роботи <i>Робота на дистанційній платформі навчання moodle</i> https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=29	8-й тиждень	5

Модуль 4 (40 балів)					
9-й тиждень, 4 години	Екзогенно-органічний патопсихологічний реєстр-синдром.	Лекція 5 Лабораторне заняття 9 (Лабораторна робота 5)	Модульна робота Виконання завдання, написання та оформлення звіту з лабораторної роботи Робота на дистанційній платформі навчання moodle https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=29	9-й тиждень	10
	Самостійна робота	Курс «Психологічна допомога для людей з посттравматичним стресовим розладом» на навчальній платформі МН4U https://edu.mh4u.in.ua/courses/%d0%bf%d1%81%d0%b8%d1%85%d0%be%d0%bb%d0%be%d0%b3%d1%96%d1%87%d0%bd%d0%b0-%d0%b4%d0%be%d0%bf%d0%be%d0%bc%d0%be%d0%b3%d0%b0-%d0%b4%d0%bb%d1%8f-%d0%bb%d1%8e%d0%b4%d0%b5%d0%b9-%d0%b7-%d0%bf%d0%be%d1%81/	Психологічна допомога для людей з посттравматичним стресовим розладом: курс лекцій Цюрихського університету – Освіта (mh4u.in.ua)	9-й тиждень	10
10-й тиждень, 2 години	Екзогенно-органічний патопсихологічний реєстр-синдром.	Лабораторне заняття 10 (Лабораторна робота 5)	Виконання завдання, написання та оформлення звіту з лабораторної роботи Робота на дистанційній платформі навчання moodle https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=29	10-й тиждень	
11-й тиждень, 4 години	Афективно-невротичний патопсихологічний реєстр-синдром.	Лекція 6 Лабораторне заняття 11 (Лабораторна робота 6)	Виконання завдання, написання та оформлення звіту з лабораторної роботи.	11-й тиждень	5

			Робота на дистанційній платформі навчання moodle https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=29		
12-й тиждень, 2 години	Афективно-невротичний патопсихологічний реєстр-синдром.	Лабораторне заняття 12 (Лабораторна робота 6)	Виконання завдання, написання та оформлення звіту з лабораторної роботи. Робота на дистанційній платформі навчання moodle https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=29	12-й тиждень	
13-й тиждень, 4 години	Психогенно-невротичний патопсихологічний реєстр-синдром.	Лекція 7 Лабораторне заняття 13 (Лабораторна робота 7)	Виконання завдання, написання та оформлення звіту з лабораторної роботи. Робота на дистанційній платформі навчання moodle https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=29	13-й тиждень	5
14-й тиждень, 2 години	Психогенно-невротичний патопсихологічний реєстр-синдром.	Лабораторне заняття 14 (Лабораторна робота 7)	Виконання завдання, написання та оформлення звіту з лабораторної роботи. Дебати «Детермінанти девіантної поведінки: злочинний вимір». Робота на дистанційній платформі навчання moodle https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=29	14-й тиждень	
15-й тиждень, 4 години	Олігофренічний патопсихологічний реєстр-синдром.	Лекція 8 Лабораторне заняття 15 (Лабораторна робота 8)	Виконання завдання, написання та оформлення звіту з лабораторної роботи. Робота на дистанційній платформі навчання moodle https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=29	15-й тиждень	
16-й тиждень, 2 години	Олігофренічний патопсихологічний реєстр-синдром.	Лабораторне заняття 16 (Лабораторна робота 8)	Виконання завдання, написання та оформлення звіту з лабораторної роботи.	16-й тиждень	5

			<i>Робота на дистанційній платформі навчання moodle</i> https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=29		
17-й тиждень, 4 години	Психогенно-психотичний патопсихологічний реєстр-синдром.	Лекція 9 Лабораторне заняття 17 (Лабораторна робота 9)	Виконання завдання, написання та оформлення звіту з лабораторної роботи. <i>Робота на дистанційній платформі навчання moodle</i> https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=29	17-й тиждень	
18-й тиждень, 2 години	Особистісно-аномальний патопсихологічний реєстр-синдром.	Лабораторне заняття 18 (Лабораторна робота 9)	Виконання завдання, написання та оформлення звіту з лабораторної роботи. <i>Робота на дистанційній платформі навчання moodle</i> https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=29	18-й тиждень	5
(Лекцій – 18 год., Лабораторних – 36 год.) Всього 56 годин			Екзамен/захист Індивідуального творчого завдання		40

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Дисципліна екзаменаційна

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за усіма видами навчальних робіт проводиться за поточним та підсумковим контролюми. Поточний контроль знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни проводиться в усній та письмовій формі. Контроль самостійної роботи проводиться шляхом перевірки виконаних завдань. Усі контрольні заходи включено до 100-бальної шкали оцінювання. Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою, де 60 балів відводиться на оцінку усних відповідей, тестування, презентації, виконання самостійної, індивідуальної роботи та модульної контрольної роботи і 40 балів – на оцінювання відповідей на екзамені або на виконання індивідуального завдання (у вигляді написання наукової публікації та індивідуального творчого завдання). На практичних заняттях здобувачі вищої освіти за усну відповідь або письмову відповідь (тестування) максимально можуть отримати 2 бали. При цьому, вони здійснюють огляд літератури за ключовими поняттями теми, оформляють відповіді на питання практичного заняття у вигляді стислого конспекту основних понять, розглядають клінічні випадки, дискутують з приводу напрямків психологічної допомоги особам з психічними розладами.

Загальна кількість балів за поточну роботу від 0 до 60 балів

Види робіт, що демонструють здобуті здобувачем вищої освіти результати навчання	Критерії оцінювання
Розв'язання завдань	Максимальний бал – 5 балів. Ієрархія отримання балів передбачає чотири рівні: Високий (5 балів): завдання виконано вірно, містить логічну послідовність дій, при рішенні застосовано методичний інструментарій (формули, алгоритм рішення), зроблено логічні висновки. Середній (4 бали): завдання виконано частково вірно, містить логічну послідовність дій, при рішенні частково застосовано методичний інструментарій (формули, алгоритм рішення), є висновки. Достатній (3 бали): завдання виконано із помилками, розрахунки є епізодичними, при рішенні не застосовано методичний інструментарій (формули, алгоритм рішення), висновки відсутні. Низький (від 0 до 2 балів): завдання виконано невірно, розрахунки є епізодичними, відсутній методичний інструментарій (формули, алгоритм рішення), сумнівні висновки.
Аналіз ситуацій	Максимальний бал – 5 балів. Ієрархія отримання балів передбачає чотири рівні: Високий (5 балів): ситуацію проаналізовано вірно, аналіз містить логічну послідовність дій, застосовано методичний інструментарій (моделі, закони, теорії), зроблено логічні висновки. Середній (4 бали): ситуацію проаналізовано частково вірно, аналіз містить логічну послідовність дій, при рішенні частково застосовано методичний інструментарій (моделі, закони, теорії), є висновки. Достатній (3 бали): ситуацію проаналізовано із помилками, міркування є епізодичними, при аналізі не застосовано методичний інструментарій (моделі, закони, теорії), висновки відсутні.

	Низький (від 0 до 2 балів): ситуацію проаналізовано невірно, міркування є епізодичними, відсутній методичний інструментарій (моделі, закони, теорії), сумнівні висновки.															
Практикум	Критерії оцінювання розв’язування задач/ситуацій - 5б. Високий (5 балів): задача/ситуація виконана вірно, містить логічну послідовність дій, при рішенні застосовано методичний інструментарій (формули, алгоритм рішення), зроблено логічні висновки. Середній (4 бали): задача/ситуація виконана частково вірно, містить логічну послідовність дій, при рішенні частково застосовано методичний інструментарій (формули, алгоритм рішення), є висновки. Достатній (3 бали): задача/ситуація виконана із помилками, розрахунки є епізодичними, при рішенні не застосовано методичний інструментарій (формули, алгоритм рішення), висновки відсутні. Низький (від 0 до 2 балів): задача/ситуація виконана невірно, розрахунки є епізодичними, відсутній методичний інструментарій (формули, алгоритм рішення), сумнівні висновки.															
Рольові ділові ігри	Максимальний бал за відмінне виконання – 5 балів: - інформативна місткість, повнота виступів – 1 бали; - вільна орієнтація у матеріалі – 1 бали; - якість представлення результатів (чіткість, логічність, уміння виділити головне) – 1 бал; - активність – 1 бал; - оригінальність, креативність та інноваційність підходу – 1 бал.															
Модуль	Максимальна кількість балів – 10 балів 0,5 балів за кожен вірну відповідь (20 тестових завдань x 0,5 балів = 10 балів)															
Дебати	Критерії оцінювання дебатів <table><tr><td>Критерії оцінювання</td><td>0-5 балів</td><td>6-9 балів</td><td>10 балів</td></tr><tr><td>Розуміння завдання</td><td>Використовують матеріали, які не мають безпосереднього відношення до теми, представлена інформація не аналізується та не оцінюється</td><td>Використовують як матеріали, які пов’язані з темою, так і такі, які не мають до неї відношення</td><td>Використаний матеріал демонструє повне розуміння поставленого завдання</td></tr><tr><td>Аргументація позиції</td><td>Надані аргументи не стосуються, або частково стосуються теми</td><td>Надані аргументи є переконливими, але їх кількість незначна</td><td>Надані аргументи є переконливими, наводяться у якості прикладів думки відомих експертів (міжнародники)</td></tr></table>				Критерії оцінювання	0-5 балів	6-9 балів	10 балів	Розуміння завдання	Використовують матеріали, які не мають безпосереднього відношення до теми, представлена інформація не аналізується та не оцінюється	Використовують як матеріали, які пов’язані з темою, так і такі, які не мають до неї відношення	Використаний матеріал демонструє повне розуміння поставленого завдання	Аргументація позиції	Надані аргументи не стосуються, або частково стосуються теми	Надані аргументи є переконливими, але їх кількість незначна	Надані аргументи є переконливими, наводяться у якості прикладів думки відомих експертів (міжнародники)
Критерії оцінювання	0-5 балів	6-9 балів	10 балів													
Розуміння завдання	Використовують матеріали, які не мають безпосереднього відношення до теми, представлена інформація не аналізується та не оцінюється	Використовують як матеріали, які пов’язані з темою, так і такі, які не мають до неї відношення	Використаний матеріал демонструє повне розуміння поставленого завдання													
Аргументація позиції	Надані аргументи не стосуються, або частково стосуються теми	Надані аргументи є переконливими, але їх кількість незначна	Надані аргументи є переконливими, наводяться у якості прикладів думки відомих експертів (міжнародники)													

				в, істориків, політологів)
	Злагожденість роботи у групах	Робота в групі незлагоджена, невизначено ролі спікерів і послідовність їх виступів	Робота в групі частково спланована	Робота в групі повністю спланована, визначена послідовність виступів спікерів
	Культура мовлення, вміння триматися перед аудиторією	Спікери губляться перед аудиторією, демонструють бідність мовлення, порушують регламент, не можуть утримати увагу аудиторії, читають заготовлені нотатки	Спікери роблять незначні помилки при виступі, незначно порушують регламент, частково утримують увагу аудиторії, іноді зачитують заготовлені нотатки	Спікери впевнено тримаються перед аудиторією, не використовують заготовлені нотатки, грамотно володіють мовленням, дотримуються регламенту, утримують увагу аудиторії
	Ділові якості спікера	Спікери не доброзичливі, яскраво демонструють негативні емоції та неповагу до аудиторії	Спікери іноді демонструють недоброзичливість, перебивають запитаннями, демонструють відносну стриманість	Спікери делікатно намагаються досягти позитивних результатів переговорів, демонструють повагу до опонентів, доброзичливі, емоційно стримані

Підсумковий контроль III семестр (0 - 40 балів)

1.1. **Виконання індивідуального творчого завдання**, яке має 2 складові, у вигляді написання наукових тез (від 0 балів до 10 балів) та виконання індивідуального завдання (від 0 до 30 балів) або усний екзамен за дисципліною, який оцінюється також від 0 до 40 балів.

Здобувач вищої освіти, який набрав протягом семестру суму балів більшу за 60, має можливість:

- не складати екзамен і отримати набрану кількість балів як підсумкову оцінку;
- складати екзамен з метою підвищення свого рейтингу з певної навчальної дисципліни.
- здобувач у випадку якщо він виконав індивідуальне творче завдання, але не задоволений підсумковою кількістю балів, має право складати екзамен, але бали за виконання індивідуального творчого завдання у цьому випадку – анулюються і здобувач виходить на екзамен із кількістю балів поточного контролю.

3.1.1 Індивідуальне творче завдання у вигляді написання наукових тез оцінюється наступним чином:

- 10-9 балів – здобувач самостійно обрав, підготував та вчасно подав на перевірку наукові тези, які мають традиційну структуру. У науковій роботі повністю розкрита актуальність обраної теми, виклад основного матеріалу відображає сутність досліджуваного явища у межах клінічної психології, сформульовано коректні висновки, окреслено перспективи подальших досліджень; список літератури містить джерела за останні 5 років. Обсяг наукових тез складає 5 сторінок.
- 8-6 балів – здобувач підготував наукові тези, які мають традиційну структуру. Проте у науковій роботі недостатньо визначена актуальність теми, неповний виклад основного матеріалу, не точно сформульовані висновки, список літератури може містити застарілі джерела. Є не значні стилістичні та змістовні недоліки, у зв'язку з чим наукова робота потребує доопрацювання.
- 7-5 балів – здобувач підготував наукові тези, які мають традиційну структуру. Проте у науковій роботі недостатньо визначена актуальність теми, неповний виклад основного матеріалу, не точно сформульовані висновки, список літератури може містити застарілі джерела. Є певні стилістичні та змістовні недоліки, у зв'язку з чим наукова робота потребує доопрацювання. Обсяг наукових тез складає 3 сторінки
- 4-3 бали – здобувач підготував наукові тези, які мають традиційну структуру. Проте у науковій роботі не розкрита актуальність теми, неповний виклад основного матеріалу, не сформульовані висновки, список літератури може містити застарілі джерела. Є значні стилістичні та змістовні недоліки, у зв'язку з чим наукова робота потребує доопрацювання. Обсяг наукових тез складає 3 сторінки
- 2 бали – здобувач підготував наукові тези, структура яких не містить традиційних компонентів, зокрема відсутня актуальність, не сформовані висновки тощо. Відмічається нерозкритість теми за рахунок відсутності належного опрацювання наукової літератури. Є стилістичні та змістовні недоліки, у зв'язку з чим наукова робота потребує суттєвого доопрацювання.
- 1 і менше балів – здобувач підготував наукові тези, але вони не відповідають загальним вимогам оформлення такого виду наукових робіт. Не вказано актуальність дослідження, відсутня мета роботи, зроблено поверхневий аналіз досліджуваного явища, відсутні висновки. Є багато стилістичних та змістовних помилок, список літератури містить застарілі джерела. Обсяг публікації до 3 сторінок. Наукова робота вимагає суттєвого перероблення.

3.1.2 Індивідуальне завдання - 30 балів

Підготовка презентації до наукових тез:

Презентація (0-15 б.)

- розкрито зміст представленої теми (0-2 б.)
- визначена структура презентації (0-2б.)
- наявність логічного зв'язку викладеної інформації (0-2)
- наявність кольорових, шрифтових рішень (0-2 б.)
- наявність малюнків та схем (0-2 б.)
- презентація включає до 15 слайдів основної частини (0-2 б.)
- презентація представлена вчасно (0-1)
- захист презентації (0-2 б.)

Виступ з доповіддю на круглому столі «Божевільні які змінили світ » або «Нескорені долею! » (0-15 б.)

- Доповідь іноземною мовою (0 – 5 б.)
- Знання і розуміння теоретичного матеріалу. Повнота розкриття теми. Здобувач проявляє навички аналізу, узагальнення, критичного осмислення і сприйняття інформації (0 – 4 б.)
- Матеріал викладено грамотно, в певній логічній послідовності, точно використовується термінологія. Зв'язок теоретичного матеріалу з практикою. Наявність прикладів (0 – 3 б.)

- Логічна завершеність виступу. Формулювання висновків (0 – 1 б.)
- Культура мови, чіткість дикції, темп викладу. Вільний виклад матеріалу без опори на конспект (0 – 1 б.)

1.2. Здобувач вищої освіти, який набрав протягом семестру менше від 20 до 60 балів, зобов'язаний скласти екзамен.

На екзамені здобувачі готуються та відповідають за екзаменаційним білетом, який має два питання теоретичного або практичного характеру, третє питання складається з тестових завдань. Перше та друге запитання (завдання) оцінюються у 15 балів за такими критеріями:

- «відмінно», повна відповідь, не менше 90% потрібної інформації (повне, безпомилкове розв'язування завдання) – 15-14 балів;
- «добре», достатньо повна відповідь, не менше 75% потрібної інформації або незначні неточності (повне розв'язування завдання з незначними помилками) – 13-10 балів;
- «задовільно», неповна відповідь, не менше 50% потрібної інформації та деякі помилки (завдання виконане з певними недоліками) – 9-5 балів;
- «незадовільно», відповідь містить менше 50% потрібної інформації, грубі помилки, здобувач не орієнтується у загальних термінах – 4-1 бал.
- не відповідає умовам до «задовільно» – 0 балів.

Тестові завдання, які містить екзаменаційний білет оцінюються у 10 балів. Кожна правильна відповідь оцінюється у 2 бали.

Сума поточних балів переводиться до залікової оцінки згідно з таблицею:

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за бальною шкалою, що використовується в Університеті	Оцінка за національною шкалою
Система нарахування балів: бали за практичні заняття + бали за лабораторні роботи + бали за самостійну роботу + бали за творчу роботу/екзамен		
A	90-100	5 (відмінно)
B	82-89	4 (дуже добре)
C	75-81	4 (добре)
D	67-74	3 (задовільно)
E	60-66	3 (задовільно)
FX	0-59	2 (незадовільно)
Є незараховані лабораторні / практичні роботи/ самостійна робота, або поточний контроль у семестрі оцінений менше 20 балів		Не допущено

Приклади завдань:

1. Рішення про непридатність громадянина внаслідок психічного розладу до виконання окремих видів професійної діяльності і діяльності, пов'язаної з джерелом підвищеної небезпеки, приймається:

- A. Лікарем будь-якої спеціальності.
- B. Лікарем-психіатром.
- C. Лікарською комісією, уповноваженою на те органом охорони здоров'я.
- D. Прокурором.
- E. Судом.

2. Відомості про стан психічного здоров'я громадянина мають право запрошувати:

- A. Керівництво закладу, де працює ця особа.

- В. Сусіди.
- С. Сімейний лікар.
- Д. Судово-слідчі органи.
- Е. Нікому не дано такого права.

3. Особа, яка страждає на психічні розлади, для реалізації своїх прав і законних інтересів може отримати відомості про стан свого психічного здоров'я і про надану їй психіатричну допомогу:

- А. Тільки по запити установи, організації, підприємства.
- В. Тільки по запити суду або прокурора.
- С. За її особистим проханням або проханням законного представника.
- Д. За проханням найближчих родичів.
- Е. Тільки по запити органу охорони здоров'я.

2. Стан байдужості відсутність інтересів, потягів, зниження емоційно-вольового тону, своєрідний «емоційно мотиваційний параліч» - _____

2.2. _____ — розлад настрою, що характеризується дратливістю.

2.3. Захворювання, що характеризується переважно розладами психіки називається _____ захворюванням.

Підсумковий контроль ІУ семестр (0 - 40 балів).

1.3. **Виконання індивідуального творчого завдання**, яке має 2 складові, у вигляді написання наукових тез (від 0 балів до 10 балів) та виконання індивідуального завдання (від 0 до 30 балів) або усний екзамен за дисципліною, який оцінюється також від 0 до 40 балів.

Здобувач вищої освіти, який набрав протягом семестру суму балів більшу за 60, має можливість:

- не складати екзамен і отримати набрану кількість балів як підсумкову оцінку;
- складати екзамен з метою підвищення свого рейтингу з певної навчальної дисципліни.
- здобувач у випадку якщо він виконав індивідуальне творче завдання, але не задоволений підсумковою кількістю балів, має право складати екзамен, але бали за виконання індивідуального творчого завдання у цьому випадку – анулюються і здобувач виходить на екзамен із кількістю балів поточного контролю.

3.1.1 Індивідуальне творче завдання у вигляді написання наукових тез оцінюється наступним чином (0 – 10 балів):

- 10-9 балів – здобувач самостійно обрав, підготував та вчасно подав на перевірку наукові тези, які мають традиційну структуру. У науковій роботі повністю розкрита актуальність обраної теми, виклад основного матеріалу відображає сутність досліджуваного явища у межах клінічної психології, сформульовано коректні висновки, окреслено перспективи подальших досліджень; список літератури містить джерела за останні 5 років. Обсяг наукових тез складає 5 сторінок.
- 8-6 балів – здобувач підготував наукові тези, які мають традиційну структуру. Проте у науковій роботі недостатньо визначена актуальність теми, неповний виклад основного матеріалу, не точно сформульовані висновки, список літератури може

- містити застарілі джерела. Є незначні стилістичні та змістовні недоліки, у зв'язку з чим наукова робота потребує доопрацювання.
- **7-5 балів** – здобувач підготував наукові тези, які мають традиційну структуру. Проте у науковій роботі недостатньо визначена актуальність теми, неповний виклад основного матеріалу, не точно сформульовані висновки, список літератури може містити застарілі джерела. Є певні стилістичні та змістовні недоліки, у зв'язку з чим наукова робота потребує доопрацювання. Обсяг наукових тез складає 3 сторінки
 - **4-3 бали** – здобувач підготував наукові тези, які мають традиційну структуру. Проте у науковій роботі не розкрита актуальність теми, неповний виклад основного матеріалу, не сформульовані висновки, список літератури може містити застарілі джерела. Є значні стилістичні та змістовні недоліки, у зв'язку з чим наукова робота потребує доопрацювання. Обсяг наукових тез складає 3 сторінки
 - **2 бали** – здобувач підготував наукові тези, структура яких не містить традиційних компонентів, зокрема відсутня актуальність, не сформовані висновки тощо. Відмічається нерозкритість теми за рахунок відсутності належного опрацювання наукової літератури. Є стилістичні та змістовні недоліки, у зв'язку з чим наукова робота потребує суттєвого доопрацювання.
 - **1 і менше балів** – здобувач підготував наукові тези, але вони не відповідають загальним вимогам оформлення такого виду наукових робіт. Не вказано актуальність дослідження, відсутня мета роботи, зроблено поверхневий аналіз досліджуваного явища, відсутні висновки. Є багато стилістичних та змістовних помилок, список літератури містить застарілі джерела. Обсяг публікації до 3 сторінок. Наукова робота вимагає суттєвого перероблення.

3.1.2 Індивідуальне завдання у вигляді підготовки мануалів - 30 балів

Опис методик для психологічного дослідження (0-15 б.):

- відповідність змісту методики, повнота викладення інформації (0-3)
- правильна структурованість інформації (0-3)
- наявність логічного зв'язку викладеної інформації (0-3)
- акуратність виконання роботи (0-1)
- творчий підхід до виконання завдання, ілюстрованість (0-3)
- завдання виконано у встановлені терміни (0-2)

Оцінювання стимульного матеріалу

- Дотримання стандартів, наповнення (0-8 б.)
- Естетичність, акуратність виконання (0-5 б.)
- Вчасність (0-2 б.)

1.4. Здобувач вищої освіти, який набрав протягом семестру менше від 20 до 60 балів, зобов'язаний скласти екзамен.

На екзамені здобувачі готуються та відповідають за екзаменаційним білетом, який має два питання теоретичного або практичного характеру, третє питання складається з тестових завдань. Перше та друге запитання (завдання) оцінюється у 15 балів за такими критеріями:

- «відмінно», повна відповідь, не менше 90% потрібної інформації (повне, безпомилкове розв'язування завдання) – 15-14 балів;
- «добре», достатньо повна відповідь, не менше 75% потрібної інформації або незначні неточності (повне розв'язування завдання з незначними помилками) – 13-10 балів;
- «задовільно», неповна відповідь, не менше 50% потрібної інформації та деякі помилки (завдання виконане з певними недоліками) – 9-5 балів;
- «незадовільно», відповідь містить менше 50% потрібної інформації, грубі помилки, здобувач не орієнтується у загальних термінах – 4-1 бал.
- не відповідає умовам до «задовільно» – 0 балів.

Тестові завдання, які містить екзаменаційний білет оцінюється у 10 балів. Кожна правильна відповідь оцінюється у 2 бали.

У разі, якщо через поважні причини (стажування, хвороба тощо) здобувач не виконав в зазначені терміни завдання поточного модулю, він має право за домовленістю з викладачем здати їх до останнього практичного заняття.

Бали за форму поточного контролю не нараховуються, якщо викладачем було виявлено факт плагіату.

Приклад ІТЗ

ПІДГОТОВКА І ОБГОВОРЕННЯ МАНУАЛІВ ПАТОПСИХОЛОГІЧНИХ МЕТОДИК

(Кожен студент готує методики з кожної області патопсихології, всі методики формуються в папки. Студенти які не виконають завдання до іспиту допущені не будуть).

Мануал — керівництво з експлуатації (англ. User manual або user guide). Це документ, призначення якого — надати людям допомогу у використанні якоїсь системи.

Схема опису методики (мануал)

1. Автор-розробник тесту
2. Рік розробки, стандартизації
3. Спрямованість
4. Вік випробуваних
5. Вибірка стандартизації
6. Відомості про валідність, надійність
7. Наявні модифікації
8. Опис процедури проведення тесту
9. Інструкція
10. **Стимульний матеріал (готується власноруч, відповідно до обраної методики)**
11. Обробка результатів
12. Ключі, шкали
13. Тестові норми, статеві відмінності, якщо є
14. Інтерпретація результатів, опис чинників, якщо є.

Приклади тем інформаційних повідомлень:

1. Неврастення як прояв внутрішньоособистісного конфлікту.
2. Соціальна обумовленість проявів істеричного невроту.
3. Психогенні афективно-шокові реакції та їх врахування в правоохоронній практиці.

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Завдання для самостійної роботи з кожної теми виконуються протягом тижня до наступного практичного завдання, за невчасне виконання кількість балів зменшується.

Здобувачі, які навчаються за індивідуальним графіком повинні здавати завдання відповідно до узгодженого графіку очно, або за допомогою Microsoft Teams, Outlook, Moodle.

Виконання завдання із порушенням дедлайну без поважних причин зменшує оцінку з теми на 25 % за кожен повний тиждень затримки.

Дотримання вимог академічної доброчесності

Відповідно до Закону України «Про освіту» академічна доброчесність - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. Дотримання академічної доброчесності передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела

інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Основні засади дотримання академічної доброчесності у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса відображено за покликанням <https://drive.google.com/drive/folders/1pbDJWclRgz0x-rwRTLLeunp-WuJ7i7Ny>; <https://www.donnu.edu.ua/uk/komisiya-z-pitan-akademichnoyi-dobrochesnosti-ta-korporativnoyi-etiki/>

Орієнтовні питання доекзамену у 3 семестрі

1. Патопсихологія як психологічна і медична дисципліна. Завдання патопсихології.
2. Критерії здоров'я ВООЗ.
3. Ступені психічного здоров'я.
4. Головна форма діяльності патопсихолога у клініці. Зміст та обсяг роботи.
5. Основні завдання діяльності патопсихолога у клініці.
6. Особливості контакту із психічнохворим.
7. Критерії оцінки психічного стану хворого.
8. Патопсихологічне дослідження в діагностиці симуляцій.
9. Етапи діагностичного процесу психічних хвороб.
10. Психопатологічна семіологія. Характеристика симптому, симптомокомплексу.
11. Психопатологічна семіологія. Синдром. Структура синдрому.
12. Психопатологічна семіологія. Види синдромів. Синдромокінез, синдромотаксис.
13. Психопатологічна семіологія. Рівні психопатологічних розладів.
14. Патологія чуттєвого пізнання на рівні відчуття. Зміна порогів чутливості (психічна гіперестезія, психічна анестезія).
15. Сенестопатії. Поділ сенестопатій за змістом.
16. Сенестопатії. Види сенестопатій.
17. Сенестопатії. Розподіл сенестопатій за динамікою.
18. Варіанти патології сприйняття. Психосенсорні розлади викривлення об'єкта, який сприймається, викривлення ознаки, яка сприймається.
19. Варіанти патології сприйняття. порушення сприйняття часу.
20. Ілюзії, класифікація.
21. Патологія уявлення. Галюцинації, класифікація.
22. Патологія уявлення. Розподіл галюцинацій за етіопатологічними ознаками.
23. Патологія уявлення. Клінічна характеристика істинних і псевдогалюцинацій. Патологія уваги.
24. Симптоми патології пам'яті. Дисмнезії: гіпермнезії, гіпомнезії, амнезії.
25. Симптоми патології пам'яті. Дисмнезії. Амнезії: варіанти амнезій за порушеною функцією пам'яті та за динамікою.
26. Симптоми патології пам'яті. Дисмнезії. Амнезії: варіанти амнезій за об'єктом.
27. Симптоми патології пам'яті. Парамнезії: псевдоремінісценції, криптомнезії.
28. Симптоми патології пам'яті. Парамнезії: конфабуляції, ехомнезії, галюцинаторні спогади Кальбаума, псевдогалюцин а торні псевдоспогади.
29. Симптоми патології мислення (раціонального пізнання). Порушення змісту мислення: нав'язливі думки. Варіанти нав'язливих думок за механізмом виникнення.
30. Симптоми патології мислення (раціонального пізнання). Порушення змісту мислення: нав'язливі думки. Варіанти нав'язливих думок за змістом.
31. Симптоми патології мислення (раціонального пізнання). Порушення змісту мислення. Надцінні думки.
32. Розлади форми асоціативного процесу: порушення темпу, рухливості мислення.

33. Розлади форми асоціативного процесу: порушення цілеспрямованості, граматичної будови мислення.
34. Симптоми патології мислення (раціонального пізнання). Порушення структури мислення. Стадії формування маячні.
35. Симптоми патології мислення (раціонального пізнання). Систематизована й несистематизована маячня.
36. Симптоми патології мислення (раціонального пізнання). Стадії формування первинної маячні.
37. Симптоми патології мислення (раціонального пізнання). Порушення змісту мислення. Варіанти маячних думок за змістом: маячня зі зниженою самооцінкою, маячня з підвищеною самооцінкою.
38. Симптоми патології мислення (раціонального пізнання). Порушення змісту мислення. Варіанти маячних думок за змістом: персекуторна маячня, змішані форми маячні.
39. Симптоми патології емоційної сфери. Типи емоційного реагування.
40. Симптоми патології емоційної сфери. Варіанти позитивних емоційних розладів.
41. Симптоми патології емоційної сфери. Варіанти негативних емоційних розладів.
42. Симптоми патології емоційної сфери. Маніакальні розлади.
43. Симптоми патології емоційної сфери. Депресивні розлади.
44. Симптоми патології вольової сфери. Патологія спонукань у формі зниження, підвищення та збочення вольової активності.
45. Симптоми патології рухо-вольової сфери. Психомоторні розлади. Акінезії.
46. Симптоми патології рухо-вольової сфери. Психомоторні розлади. Гіперкінезії.
47. Симптоми патології рухо-вольової сфери. Розлади потягів.
48. Симптоми патології уваги.
49. Розлади інтелекту. Природжене недоумство.
50. Розлади інтелекту. Набуте недоумство.
51. Розлади свідомості. Ознаки ясної свідомості. Клінічні ознаки ясної свідомості. Синдром зміненої свідомості.
52. Розлад свідомості. Непсихотичні форми.
53. Розлади свідомості. Психотичні форми.
54. Розлади свідомості. Диференційні ознаки сутінкового (присмеркового) розладу свідомості.

Орієнтовні питання до екзамену у 4 семестрі

1. Значення експериментально-психологічного дослідження у вивченні психічного стану хворого.
2. Проведення патопсихологічного дослідження.
3. Структура протоколу патопсихологічного дослідження. Принципи патопсихологічного дослідження.
4. Характеристика патопсихологічного експерименту.
5. Особливості проведення патопсихологічного експерименту. Структура патопсихологічного обстеження хворого.
6. Етапи патопсихологічного дослідження. Аналіз отриманих в експерименті фактів.
7. Вимоги до висновку патопсихологічного дослідження.
8. Симуляція хворобливих станів.
9. Положення в розпізнанні симуляції.
10. Метасимуляція. Агравация. Дисимуляція.
11. Діагностика симуляцій.
12. Принципи підбору експериментально-психологічних методик.
13. Вимоги для проведення експериментально-патопсихологічного дослідження.

14. Шизофренічний реєстр-синдром. Характеристика. Симптоми першого і другого рангу за К. Шнайдером.
15. Шизофренічний реєстр-синдром. Патопсихологічна семіотика.
16. Афективно-ендогенний реєстр-синдром. Ендогенний депресивний синдром. Характеристика.
17. Афективно-ендогенний реєстр-синдром. Ендогенний депресивний синдром. Патопсихологічна семіотика.
18. Афективно-ендогенний реєстр-синдром. Ендогенний маніакальний синдром. Характеристика.
19. Афективно-ендогенний реєстр-синдром. Ендогенний маніакальний синдром. Патопсихологічна семіотика.
20. Олігофренічний реєстр-синдром. Характеристика.
21. Олігофренічний реєстр-синдром. Патопсихологічна семіотика.
22. Екзогенно-органічний реєстр-синдром. Характеристика.
23. Екзогенно-органічний реєстр-синдром. Патопсихологічна семіотика.
24. Ендогенно-органічний реєстр-синдром. Характеристика.
25. Ендогенно-органічний реєстр-синдром. Патопсихологічна семіотика.
26. Особистісно-аномальний реєстр-синдром. Характеристика.
27. Особистісно-аномальний реєстр-синдром. Патопсихологічна семіотика.
28. Психогенно-психотичний реєстр-синдром. Характеристика. Патопсихологічна семіотика.
29. Психогенно-невротичний реєстр-синдром. Характеристика. Патопсихологічна семіотика.
30. Методики для дослідження уваги і сенсомоторних реакцій. Коректурна проба.
31. Методики для дослідження уваги і сенсомоторних реакцій. Рахунок за Крепеліним.
32. Методики для дослідження уваги і сенсомоторних реакцій. Відрахування.
33. Дослідження перемикання уваги за допомогою таблиць Шульте.
34. Дослідження перемикання уваги. Коректурна проба з перемиканням.
35. Методики для дослідження пам'яті. Тест зорової і слухової пам'яті.
36. Методики для дослідження пам'яті. Проби на запам'ятовування.
37. Методики для дослідження короткочасової пам'яті. Психометричне дослідження пам'яті за допомогою шкали Векслера.
38. Методики для дослідження короткочасової пам'яті. Тест зорової ретенції Бентона.
39. Методики для дослідження рівня і течії мислення. Складання картинок з відрізків.
40. Методики для дослідження рівня і течії мислення. Розуміння оповідань.
41. Методики для дослідження рівня і течії мислення. Розуміння сюжетних малюнків.
42. Методики для дослідження рівня і течії мислення. Класифікація.
43. Методики для дослідження рівня і течії мислення. Виключення.
44. Методики для дослідження рівня і течії мислення. Виділення істотних ознак.
45. Методики для дослідження рівня і течії мислення. Утворення аналогій.
46. Методики для дослідження рівня і течії мислення. Виділення закономірностей. Методики для дослідження рівня і течії мислення. Визначення і порівняння понять.
47. Методики для дослідження рівня і течії мислення. Формування штучних понять. Розуміння переносного сенсу прислів'їв і метафор.
48. Методики для дослідження рівня і течії мислення. Назва 50 слів.
49. Методики для дослідження рівня і течії мислення. Піктограми.
50. Методики для дослідження рівня і течії мислення. Асоціативний експеримент.

51. Методики для дослідження рівня і течії мислення. Підбір слівантонімів.
52. Психометричні методи дослідження інтелекту. Таблиці Равена (шкала прогресивних матриць).
53. Методики для дослідження особистості. Тематичний аперцепційний тест.
54. Методики для дослідження особистості. Тест фрустрації Розенцвейга.
55. Методики для дослідження особистості. Метод «незакінчених речень».
56. Дослідження мови. Дослідження праксису. Дослідження оптичного гнозису. Методики для дослідження особистісних особливостей. Дослідження рівня домагань.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Основна література

1. Клінічна психологія: словник-довідник / Авт.- уклад. С. В. Діденко К.: Академвидав, 2012. – 320 с.
2. Марейке В. Патопсихологія і її методи / В. Марейке. –Л.: Університетська книга, 2004 – 298 с.
3. Марута Н. О., Лінська К. І. Сучасні напрямки у розробці інструментів для об'єктивної діагностики афективних розладів (огляд лтератури). Український вісник психоневрології. 2018. Т. 26, Вип. 1. С. 110–115.
4. Матейко Н.М. Патопсихологія. Неврозологія: навчально-методичний комплекс. – ІваноФранківськ: Симфонія форте, 2016. – 140 с.
5. Максимова Н. Ю. Патопсихологія підліткового віку / Н. Ю. Максимова, К. Л. Мілютіна, В. М. Піскун. – К. : Главник, 2018. – 192 с.
6. Мартинюк І. А. Патопсихологія / Мартинюк І. А. – К. : Центр учбової літ-ри, 2018. – 208 с.
7. Мельник А. П. Патопсихологія та спецпрактикум з клінічної психодіагностики / Мельник А. П. – Луцьк : Іванюк В.П., 2013. – 68 с.
8. Ніконенко Ю.П. Клінічна психологія: Навчальний посібник. – Київ : КНТ, 2016. – 369 с
9. Оверчук В.А. Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Патопсихологія з основами психіатрії» для підготовки бакалаврів за спеціальністю 053 «Психологія». Вінниця: ЦОП «Документ Принт», 2019 – 116 с.
10. Оверчук В.А. Методичні рекомендації до лабораторних занять з дисципліни «Патопсихологія з основами психіатрії» для підготовки бакалаврів за спеціальністю 053 «Психологія». Вінниця: ЦОП «Документ Принт», 2019 – 156 с.
11. Оверчук В.А. Патопсихологія з основами психіатрії / – Вінниця: ЦОП «Документ Принт», 2018 – 384 с.
12. Оверчук В.А. Патопсихологія з основами психіатрії. Навчальний посібник (видання друге, доповнене, змінене). Вінниця: ЦОП «Документ Принт», 2021 – 456 с.
13. Оверчук В.А. Патопсихологія: навчальний посібник для підготовки до екзамену / – Вінниця: ЦОП «Документ Принт», 2018 – 220 с.
14. Оверчук В.А. Тлумачний словник психіатричних термінів: навчальний посібник. Вінниця: ЦОП «Документ Принт», 2017. – 98 с
15. Overchuk, V., Vdovichenko, O., Kovalova, O., Harbera, I., & Pylypak, V.. (2023). The Role of psycholinguistics in understanding the historical development of methods for treating mental disorders. *Research Journal in Advanced Humanities*, 4(1). <https://doi.org/10.58256/rjah.v4i1.1245>
16. Overchuk, V., Vdovichenko, O., Kovalova, O., Harbera, I., & Pylypak, V.. (2023). The Role of psycholinguistics in understanding the historical development of methods for treating mental disorders. *Research Journal in Advanced Humanities*, 4(1). <https://doi.org/10.58256/rjah.v4i1.1245>

17. Патопсихологія: навчальний посібник / Х. Турецька, Т. Гурська. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2015. – 160 с.

Допоміжна література

1. Аршава І.Ф., Корнієнко В.В. Основи клінічної психології. - Д.: Вид-во: «Свидлер», 2017. – 247 с.
2. Бочелюк В. Й. Психологія людини з обмеженими можливостями : навч.посіб. / Бочелюк В. Й. – К. : Центр учбової літератури, 2015. – 264 с.
3. Дитяча психіатрія : підручник / Г. М. Кожина, В. Д. Мішієв, В. І. Коростій [та ін.] ; за ред. : Г. М. Кожини, В. Д. Мішієва. – К. : Медицина, 2014. – 375 с.
4. Максимова Н. Ю. Основи дитячої патопсихології / Н. Ю. Максимова, К. Л. Мілютіна, В. М. Піскун. – К. : Главник, 2018. – 160 с.
5. Overchuk Viktoriya. Stigmatization of people with disability as a psychological barrier towards integration to social life / Збірник наукових праць «Вісник післядипломної освіти» Серія «Соціальні та поведінкові науки» Випуск 9(38). 2019 – С. 25-39
6. Оверчук В.А. Особливості підтримуваного працевлаштування молоді із синдромом Дауна: психологічний аспект / Збірник наукових праць «Теоретичні і прикладні проблеми психології», № 3(50) Том 3. – 2019 – С. 241-255
7. Overchuk V. Children's trauma: psychological features of reaction / Le tendenze e modelli di sviluppo della ricerche scientifici: Raccolta di articoli scientifici «ΛΟΓΟΣ» con gli atti della Conferenza scientifica e pratica internazionale (T. 2), 13 marzo 2020. Roma, Italia: Piattaforma scientifica europea. P. 45- 48
8. Оверчук В.А. Психологічні детермінанти стигматизації осіб з ментальними розладами. Особистісні та ситуативні детермінанти здоров'я: [Текст] : Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Вінниця, 22 листопада 2019 р.) : матеріали і тези доповідей / за заг. ред. проф.О. В. Бацилєвої. Вінниця, 2019. – С.172-175
9. Оверчук В.А. Психологічні бар'єри осіб з інвалідністю у процесі спілкування. Матеріали II Всеукраїнського Конгресу із соціальної психології «Соціальна психологія сьогодні: здобутки і перспективи», м. Київ, 7-9 листопада, 2019 р., Інститут соціальної та політичної психології НАПН України – С. 250-254
10. Overchuk Viktoriya Formation of resilience in the children who have been got traumatic experience as a result of the armed confrontation in Ukraine / Proceedings of the VIII International Scientific and Practical Conference Social and Economic Aspects of Education in Modern Society, Vol.2, December 20, 2018, Warsaw, Poland – Warsaw, Poland. – С. 56 - 58
11. Оверчук В.А. Психологічні й терапевтичні особливості посттравматичного стресового розладу в учасників АТО / International journal of innovative technologies in social science 5(9), July 2018 Vol. 1. - RS Global Sp. z O.O., Scientific Educational Center Warsaw, Poland. – С.20-24
12. Психіатрія/ під ред. В.М.Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко, Л.М. Юр'євої, О.О. Фільца, І.О. Бабюка.. – Харків: Оберіг, 2013 р. 1164 с.
13. Тести з психіатрії / Кузнєцов В.М., Коротоножкін В.Г., Олійник А.В., Насінник О.А., Уралова Л.Т., Бондарчук А.Г., Костюченко С.І., Белов О.Б., Шейко М.В. К., 2019. — 234 с.
14. Шпортун О. М. Гумор у нормі та патології: феноменологія, діагностика, корекція [Текст] : монографія / О. М. Шпортун. - Київ : Нілан, 2017. - 427 с
15. Avramchuk O. Social anxiety disorder: relevance and perspectives. PMGP. 2018. Vol. 3, № 3. DOI: <https://doi.org/10.26766/pmgp.v3i3.103>.
16. Kern S.M., Stacy S.E., Kozina R.M., Ripley A.J., Clapp J.D. Exploring the relation between posttraumatic stress disorder and interpersonal outcomes: The role of social acknowledgment and trauma type. J Clin Psychol. 2019. Vol. 75. P. 132-45. DOI: <https://doi.org/10.1002/jclp.22693>.
17. Bjornsson A.S., Hardarson J.P., Valdimarsdottir A.G. et al. Social trauma and its association with posttraumatic stress disorder and social anxiety disorder. J Anxiety Disord. 2020. Vol. 72: e102228. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.janxdis.2020.102228>.

18. McMillan K.A., Asmundson G.J.G. PTSD, social anxiety disorder, and trauma: An examination of the influence of trauma type on comorbidity using a nationally representative sample. *Psychiatry Res.* 2016. Vol. 246. P. 561-7. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2016.10.036>.
19. McMillan K.A., Asmundson G., Sareen J. Comorbid PTSD and Social Anxiety Disorder: Associations With Quality of Life and Suicide Attempts. *The Journal of nervous and mental disease.* 2017. Vol. 205, №9. P. 732-37. DOI: doi.org/10.1097/NMD.0000000000000704.
20. Angelakis I., Gooding P. Obsessive-Compulsive Disorder and Suicidal Experiences: The Role of Experiential Avoidance. *Suicide Life Threat Behav.* 2020. Vol. 50, № 2. P. 359-71. DOI: <https://doi.org/10.1111/sltb.12593>.
21. Berzonsky M.D., Kinney A. Identity Processing Style and Depression: The Mediation Role of Experiential Avoidance and Self-Regulation. *Identity.* 2019. Vol. 19, № 2. P. 83-97. DOI: [10.1080/15283488.2019.1567341](https://doi.org/10.1080/15283488.2019.1567341).
22. Espel-Huynh H.M., Muratore A.F., Virzi N., Brooks G., Zandberg L.J. Mediating role of experiential avoidance in the relationship between anxiety sensitivity and eating disorder psychopathology: A clinical replication. *Eat Behav.* 2019. Vol. 34: e101308. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.eatbeh.2019.101308>.
23. Henschel A.V., Williams J.L., Hardt M.M. The Role of Experiential Avoidance and Emotion Regulation in DSM-5 Posttraumatic Stress Symptomatology. *Journal of Loss and Trauma.* 2021. Vol. 26, №6. P. 527-539. DOI: [10.1080/15325024.2020.1841506](https://doi.org/10.1080/15325024.2020.1841506).
24. Kelly M.M., DeBeer B.B., Meyer E.C., Kimbrel N.A., Gulliver S.B., Morissette S.B. Experiential avoidance as a mediator of the association between posttraumatic stress disorder symptoms and social support: A longitudinal analysis. *Psychol Trauma.* 2019. Vol. 11, № 3. P. 353-9. DOI: <https://doi.org/10.1037/tra0000375>.
25. Peterson D. L., Webb C. A., Keeley J. W. et al. The reliability and clinical utility of ICD-11 schizoaffective disorder: A field trial. *Schizophrenia Research.* 2019. Vol. 208. P. 235–241. DOI: [10.1016/j.schres.](https://doi.org/10.1016/j.schres.2019.101616)
26. WHO. International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10). Geneva: WHO; 2018. URL: <https://icd.who.int/browse10/2016/en>
27. The Improving Access to Psychological Therapies Manual (IAPT). London: National Collaborating Centre for Mental Health; 2018. URL: <https://www.england.nhs.uk/publication/the-improving-access-to-psychological-therapies-manual>

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. <https://moodle.donnu.edu.ua/course/view.php?id=1855>
2. <https://dnu.sharepoint.com/portals/phil/DocLib1/Forms/AllItems.aspx?viewid=594a2ec5%2D09f1%2D411a%2D9743%2D0064d2b47f1e&id=%2Fportals%2Fphil%2FDocLib1%2F2020%2D2021%20%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%2D0064d2b47f1e>
3. <http://neuronews.com.ua/page/sbornik-klinicheskikh-rekomendacij-2015>
4. <http://neuronews.com.ua/page/sbornik-klinicheskikh-rekomendacij-2014>
5. https://nmapo.edu.ua/images/instsimmed/kafDityh/Elektronniy_posibnik/public_html/index.html
6. <https://drive.google.com/file/d/0B5eFD4XXvyN8ekI4U19BTVFaeU0/view>
7. <http://ipk.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/28-Patopsykhologhiia.pdf>
8. <http://www.psychiatry.ua/books/criteria/paper03.htm>
9. Репозитарій ДонНУ імені Василя Стуса <https://r.donnu.edu.ua/>

Викладач

Вікторія ОВЕРЧУК

Завідувач кафедри

Оксана СОЛОВЕЙ-ЛАГОДА

Гарант освітньої програми

Жанна СИДОРЕНКО

Керівник спеціальності

Вікторія ОВЕРЧУК